

POLITIKA, VLAST , MOC

LICNA VLAST

Predmet ovoga spisa nije slobodna volja, već građanska i društvena sloboda; a to će reći: priroda i granice vlasti, koju bi moglo izvršavati društvo na pojedincu. Ovo je pitanje retko postavljano u načelu, a gotovo nikad nije svestrano pretreseno, ali ono utiče veoma jako na sva sporna pitanja našeg stoleća, i mada je još skriveno , ipak će ono uskoro da izađe na videlo, kao životno pitanje budućnosti. Pitanje ovo nije tako novo, jer ono pokreće čovečanstvo još od iskona, ali se pojavljuje u novim vidovima, na stepenu razvitka koji je dostiglo sadašnje izobraženo društvo, i zahteva da se drugačije i temeljnije pretrese.

Borba slobode protiv sile, to je značajna crta povesnice, s njom nas ponajpre upoznaje istorija grčka, rimska i engleska. Sloboda se zvala u ono vreme, zaštitom protiv nasilja političkih vlasnika. Za ove vlasnike mislilo se onda (izuzimajući neke narodne vlade u Grčkoj) da su po nuždi suprotnost narodu, nad kojim imaju vlast. Čas je to bio poglavica, čas kakvo vladajuće pleme ili kasta, koja je izvodila svoju vlast, ili iz nasledstva ili iz pobede, ali ju je svakako izvršavala na nezadovoljstvo potčinjenih; no ove se vlasti to nije doticalo, a nije se to ni želelo, mada su se i mogle ograditi protiv ovog ugnjetavanja. Vlast ova smatraše se kao da je nužna, ali ujedno i vrlo opasna; kao neko oružje koje su vlasnici mogli upotrebiti podjednako i protiv svojih podanika i protiv spoljašnjih neprijatelja. Nužno je bilo, da postoji jedna ptica grabljivica, koja će braniti slabije članove zajednice, od grabljivih kraguja, i kojoj bi se, budući da je najsnažnija, mogla poveriti ta odbrana. Ali pošto je kralj grabljivica, bio često raspoložen da malo proredi i svoje stado, to je dakle valjalo biti uvek na oprezu i znati se braniti i od njegovog kljuna i noktiju.

Rodoljubi su s toga težili, da ograniče vlast, koja bi pripadala vladaocu nad zajednicom, i to ograničavanje bilo je ono, što se onda razumevalo, pod slobodom. Postoje dva puta kojima se udarilo, da se to postigne. Izvojevalo bi se, prvo, priznanje nekih ustanova, takozvanih političkih prava i slobode, koje vladalac nije smeo oboriti a da ne postane veroloman, i da ne opravda izvestan otpor ili opšti ustanak protiv sebe. A drugo, što se kasnije uvelo, bilo je neko ustavno ograničenje, po kome je najvažnija radnja vladajuće sile zavisila od volje celine, ili jednog tela, od

koga se očekivalo da zastupa opštu korist. U većini evropskih zemalja, morala se vladajuća sila pokoriti onom prvom ograničenju.

Sa ovim drugim ograničenjem, ne dogodi se tako, i sad nastade glavni zadatak svih prijatelja slobode, da se ovo postigne, a gde je ono već otpočeto, da se što savršeniije sprovede. I to ostade cilj i preko toga ne pođe se dalje nigde, gde god čovečanstvu beše povoljno, da se jedan neprijatelj drugim obara, da mu gospodari jedan gospodar, pod uslovom da je ono manje više zaštićeno od njegovog nasilja.

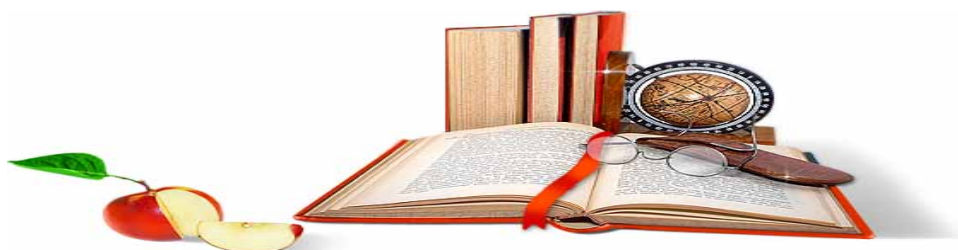
Ali u toku čovečanskog razvitka došlo je vreme, kad se više ne drži, da je preka nužda, da vladaoci imaju vlast neograničenu, koja je po sebi uprkos opštem dobru. Ljudima se učinilo da je mnogo bolje, ako se razne državne vlasti povere punomoćnicima ili poslanicima celog naroda, koji se mogu i smenjivati. Narod mišljaše da je samo to način, kojim će se obezbediti protiv toga, da se državna vlast ne može nikada upotrebiti na njegovu štetu. Gdegod beše narodne stranke, beše joj glavni zadatak da teži za vladaocima, koji se biraju, i to samo na neko vreme; i ova težnja stupila je na mesto onih pređašnjih naprezanja da se ograniči vlast vlade. Dok se učvršćivala borba oko toga, da vlada zavisi od povremenog izbora naroda, dotle su se po negde pojavila mišljenja, da se i suviše važnosti pripisalo ovom ograničavanju vlasti. U tome je bilo (tako se činilo) neke odbrane od vladaoca čiji interesi behu obično suprotni interesima naroda. Što se pak sad tražilo, beše to da vladaoci budu sa narodom jedno, da njihovi interesi, njihova volja postanu interesom i voljom naroda. A narodu na što onda, da se brani od svoje rođene volje, jer tu se nije imalo bojati, da će narod učiniti sebi samom što na silu. Narod je mogao tako poveravati vladaocima svaku vlast, jer im je on propisivao kako da je upotrebljavaju, samo ako su vladaoci bili odgovorni i dali se na brz način ukloniti. Njihova vlast bila je onda vlast naroda, samo nešto zgodnije udešena, da se može samo lakše upotrebljavati. Ovako je mislila ili možda i osećala poslednja generacija evropskih slobodnjaka, i ovako je to većim delom i sada u ovoj stranci na kontinentu. Među političarima kontinenta ima vrlo malo svetlih izuzetaka koji dopuštaju da se vlada ograniči, izuzimajući baš onu vladu koja po njihovom uverenju već ne bi trebala ni da postoji. Ovako bi mišljenje vremenom ovladalo i u našoj zemlji, da su potrajale nebrojene okolnosti koje su nas ka tome nagonile.

U političkim i filozofskim teorijama, kao i u pojedinom životu, otkriva se uspeh pogreške i slabosti, koje bi se inače u slučaju da stvar nije uspela, možda na duže

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com